

5. 6. 2013

B7-0258/2013

NÁVRH USNESENÍ

předložený na základě prohlášení místopředsedkyně Komise, vysoké představitelky Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku

v souladu s čl. 110 odst. 2 jednacího řádu

o vývozu zbraní: provádění společného postoje Rady 2008/944/SZBP (2013/2657(RSP))

Tarja Cronberg, Reinhard Bütikofer, Indrek Tarand, Raül Romeva i Rueda, Barbara Lochbihler, Franziska Katharina Brantner, Bart Staes, Judith Sargentini, Sandrine Bélier, Jean Lambert
za skupinu Verts/ALE

Usnesení Evropského parlamentu o vývozu zbraní: provádění společného postoje Rady 2008/944/SZBP (2013/2657(RSP))

Evropský parlament,

- s ohledem na společný postoj Rady 2008/944/SZBP ze dne 8. prosince 2008, kterým se stanovují společná pravidla pro kontrolu vývozu vojenských technologií a vojenského materiálu¹,
- s ohledem na probíhající proces přezkumu společného postoje, který v souladu s článkem 15 tohoto postoje musí po třech letech od jeho přijetí provést Pracovní skupina Rady pro vývoz konvenčních zbraní (COARM),
- s ohledem na závěry zasedání Rady pro zahraniční věci ze dne 19. listopadu 2012 týkající se přezkumu společného postoje,
- s ohledem na opatření 11 písm. e) akčního plánu, který je součástí strategického rámce EU pro lidská práva a demokracii, jenž ESVC a členské státy zavazuje k tomu, aby zajistily, aby byla při přezkumu společného postoje Rady zohledněna lidská práva a mezinárodní humanitární právo;
- s ohledem na třináctou a čtrnáctou výroční zprávu pracovní skupiny COARM²,
- s ohledem na společný postoj Rady 2003/468/SZBP ze dne 23. června 2003 o kontrole zprostředkování obchodu se zbraněmi³,
- s ohledem na pravidelně aktualizovanou uživatelskou příručku ke společnému postoji Rady 2008/944/SZBP, kterým se stanovují společná pravidla pro kontrolu vývozu vojenských technologií a vojenského materiálu⁴,
- s ohledem na to, že Valné shromáždění OSN schválilo dne 2. dubna 2013 celosvětovou smlouvu o obchodu se zbraněmi;
- s ohledem na své usnesení ze dne 18. ledna 2007 o sedmé a osmé výroční zprávě Rady podle operativního ustanovení č. 8 Kodexu chování Evropské unie pro vývoz zbraní⁵,
- s ohledem na nařízení č. 1236/2005 o obchodování se zbožím, které by mohlo být použito pro trest smrti, mučení nebo jiné kruté, nelidské či ponižující zacházení nebo trestání, a na jeho revizi plánovanou na rok 2013 v rámci akčního plánu EU pro lidská práva a demokracii,

---

¹ Úř. věst. L 335, 13.12.2008, s. 99.

² Úř. věst. C 382, 30.12.2011, s. 1; Úř. věst. C 386, 14.12.2012, s. 1.

³ Úř. věst. L 156, 25.6.2003, s. 79.

⁴ Rada Evropské unie, 9241/09, 29.4.2009.

⁵ Úř. věst. C 244 E, 18.10.2007, s. 210.

- s ohledem na čl. 110 odst. 2 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že vývoz a transfery zbraní mají dopad na bezpečnost lidí, lidská práva, demokracii, řádnou veřejnou správu a společensko-hospodářský rozvoj, a vzhledem k tomu, že je tudíž důležité posílit politiku Evropské unie v oblasti kontroly vývozu vojenské techniky a vojenského materiálu a zajistit, aby fungovala na základě odpovědného, transparentního, účinného a všeobecně uznávaného a definovaného systému kontroly zbraní;
- B. vzhledem k tomu, že společný postoj Rady 2003/468/SZBP představuje právně závazný rámec, který stanovuje osm kritérií, a vzhledem k tomu, že pokud nebudou tato kritéria splněna, neměla by být vývozní licence vydána;
- C. vzhledem k tomu, že tato kritéria by měla mimo jiné zamezit takovému vývozu zbraní, jenž vede ke zostřování konfliktů (kritéria 3 až 4), k porušování lidských práv a mezinárodního humanitárního práva (kritérium 2), nebo minimalizovat riziko, že zboží bude převedeno do třetích zemí a že dojde k negativnímu ovlivnění nepovolaných koncových uživatelů nebo vyhlídek na další rozvoj přijímající země (kritérium 8); vzhledem k tomu, že společný postoj neobsahuje žádné omezení územního rozsahu, a tudíž se těchto osm kritérií vztahuje jak na vývoz zbraní v rámci EU, tak i na transfery zbraní do zemí přidružených k Evropské unii;
- D. vzhledem k tomu, že v článku 10 společného postoje je jasně stanoveno, že dodržování uvedených osmi kritérií má přednost před jakýmkoli hospodářskými, sociálními, obchodními nebo průmyslovými zájmy členských států;
- E. vzhledem k tomu, že rozhodovací procesy týkající se udělení licence k vývozu zbraní nebo jejího zamítnutí jsou výlučně v pravomoci členských států; vzhledem k tomu, že v rámci EU se uvedených osm kritérií vykládá velmi odlišně, což znamená, že praxe v oblasti vývozu zbraní je velmi různorodá;
- F. vzhledem k tomu, že od doby, kdy jsou předkládány výroční zprávy Rady podle čl. 8 odst. 2 společného postoje Rady 2008/944/SZBP, kterým se stanovují společná pravidla pro kontrolu vývozu vojenských technologií a vojenského materiálu, byl zaznamenán vývoj směrem k výkonnějšímu systému kontroly a podávání zpráv; vzhledem k tomu, že neexistuje standardizovaný systém kontroly a podávání zpráv a že mají-li členské státy dosáhnout lepšího dodržování zmíněných osmi kritérií, musejí překonat legislativní a operační překážky;
- G. vzhledem k tomu, že výroční zprávy skupiny COARM přispívají k větší transparentnosti vývozu zbraní členských států, a vzhledem ke zvýšení počtu pokynů a vysvětlení v uživatelské příručce;
- H. vzhledem k tomu, že zdaleka ne všechny členské státy EU poskytují skupině COARM veškeré dokumenty; vzhledem k tomu, že v důsledku rozdílných postupů jednotlivých členských států při shromažďování údajů a předkládání dokumentů jsou soubory údajů neúplné a různorodé, což významným způsobem snižuje transparentnost v této oblasti; vzhledem k tomu, že podávání zpráv členskými státy EU celkově nespĺňuje minimální normy v rámci požadované odpovědnosti a veřejné kontroly;

- I. vzhledem k tomu, že existují názory, že události Arabského jara na Blízkém východě a v severní Africe nebylo možné předvídat; vzhledem k tomu, že se však vědělo (a ví se) o kritické situaci v oblasti lidských práv a o neuspokojivých výsledcích, pokud jde o řádné vládnutí v těchto zemích, k čemuž se mělo (a musí) v souvislosti s vydáváním licencí na vývoz zbraní přihlídnout; vzhledem k tomu, že události Arabského jara odhalily nedostatky společného postoje a do určité míry i jeho ignorování ze strany řady států a ignorování kritérií, která obsahuje;
- J. vzhledem k tomu, že některé země severní Afriky a Blízkého východu v minulých letech patřily a stále ještě patří k nejdůležitějším odběratelům evropského zbrojního materiálu; vzhledem k tomu, že členské státy EU vyvezly v roce 2010 do zemí severní Afriky a Blízkého východu zbrojní materiál v celkové hodnotě 8 324,3 milionů EUR a v roce 2011 ještě v celkové hodnotě 7 975,2 milionů EUR s odůvodněním, že to podpoří politickou stabilitu¹; vzhledem k tomu, že členské státy EU udělily v letech 2006 až 2010 jen v případě Libye vývozní licence v celkové hodnotě 1 056 milionů EUR, zatímco ve stejném časovém období bylo na základě kritérií 2, 7 a 5 (nejčastěji na základě kritéria 2) zamítnuto 54 žádostí o vývoz zbraní do Libye²;
- K. vzhledem k tomu, že průmysl požaduje rozšíření vývozu zbraní, který by vyvážil předpověď snižující se poptávky po nich v rámci EU, a vzhledem k tomu, že tento požadavek podporuje řada politiků a politických stran jakožto příspěvek k posílení evropské průmyslové základny výroby zbraní;
- L. vzhledem k tomu, že postup aktivního zapojování odhodlaných členských států, nevládních organizací, parlamentů členských států a Evropského parlamentu do vyhodnocení, harmonizace a realizace společného postoje a sledování jeho dodržování je pomalý a není uplatňován nijak energicky;
- M. vzhledem k tomu, že se ke kritériím a zásadám zakotveným ve společném postoji oficiálně připojily i třetí země Bosna a Hercegovina, Bývalá jugoslávská republika Makedonie, Island, Kanada, Chorvatsko, Černá Hora a Norsko; vzhledem k tomu, že tak oficiálně neučinila žádná ze zemí evropského sousedství, ani Turecko;
1. připomíná, že podle Stockholmského mezinárodního ústavu pro výzkum míru (SIPRI) členské státy EU dohromady předstihnou coby největší světový vývozců zbraní i USA a Rusko a že stále větší podíl vývozu zbraní – 61 % v roce 2011 – směřuje do zemí mimo EU;
  2. vítá, že ke kontrolnímu systému pro vývoz zbraní se na základě společného postoje a Smlouvy o obchodu se zbraněmi (ATT) připojily jak evropské, tak i mimoevropské třetí země; je však znepokojen tím, že daných osm kritérií není v členských státech EU uplatňováno a vykládáno jednotně; požaduje tudíž od členských států standardní, jednotnější, přehodnocený výklad a provádění společného postoje se všemi jeho povinnostmi a zároveň vytvoření mechanismu pro řešení bezpečnostních otázek členských

---

¹ Zpráva o vývozu zbraní za rok 2012 Společné rady pro církve a rozvoj (Gemeinsame Konferenz Kirche und Entwicklung, GKKE), s. 9.

² „Přehodnocení společného postoje EU v oblasti vývozu zbraní: možnost přísnějších kontrol“, Mark Bromley, dokumenty o nešíření zbraní, č. 7, leden 2012, s. 12.

států v souvislosti s vývozem zbraní; připomíná, že Evropská unie má jakožto jediná konfederace k dispozici celosvětově ojedinělý, právně závazný rámec, který se zabývá kontrolou vývozu zbraní mimo jiné do krizových oblastí a zemí s vážnými problémy v oblasti lidských práv a také do zemí, které představují prokázané riziko, že nedovoleným způsobem přeměrují transferované zboží na jiné koncové uživatele;

3. bere na vědomí závazek ESVČ a členských států v rámci opatření 11 písm. e) akčního plánu, který je součástí strategického rámce EU pro lidská práva a demokracii, že zajistí, aby byla při přezkumu společného postoje rady zohledněna lidská práva a mezinárodní humanitární právo; žádá ESVČ, aby podala zprávu o opatřeních přijatých ke splnění tohoto závazku a zapojila do procesu přehodnocení nevládní organizace a občanskou společnost;
4. je toho názoru, že by měl společný postoj být doplněn o průběžně aktualizovaný a veřejně přístupný seznam s rozsáhlým odůvodněním, který by poskytoval informace o tom, zda a do jaké míry je vývoz do určitých přijímacích zemí v souladu s danými osmi kritérii;
5. považuje za nezbytné vytvořit standardizovaný systém kontroly a podávání zpráv, který by veřejnosti umožnil posoudit, zda a do jaké míry vývoz jednotlivých členských států Evropské unie splňuje daných osm kritérií;
6. s ohledem na postup přehodnocení společného postoje trvá na tom, aby bylo jeho znění jasnější a méně nejednoznačné, aby byl zajištěn jednotnější výklad kritérií a jejich jednotnější uplatňování; trvá zejména na tom, aby se postupovalo podle článku 10 společného postoje; vyzývá, aby byly v rámci kritérií 2 a 7 uživatelské příručky poskytnuty podrobnější pokyny a aby byly aktualizovány přílohy I až IV, včetně odkazu na unijní strategie lidských práv pro jednotlivé země;
7. bere na vědomí, že kontrola dodržování uvedených kritérií probíhá na základě právních předpisů členských států, že není možné nezávisle kontrolovat dodržování daných osmi kritérií a že porušení těchto osmi kritérií ze strany členských států pro ně nemá žádné důsledky; je toho názoru, že by měly být určeny způsoby provádění nezávislé kontroly porušování společného postoje a zajištěny příslušné prostředky; domnívá se, že parlamenty členských států nebo zvláštní parlamentní orgány jako např. parlamentní kontrolní výbory musejí zajistit účinnou kontrolu uplatňování těchto kritérií; vyzývá členské státy a vysokou představitelku Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, místopředsdkyni Komise, aby usilovaly o jednotné a ambiciózní uplatňování osmi kritérií všemi členskými státy; vyzývá členské státy a vysokou představitelku Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, místopředsdkyni Komise, aby rovněž podporovaly mnohem větší míru transparentnosti tím, že budou zveřejňovat úplné soubory údajů o vývozu zbraní ze všech členských států dříve; v této souvislosti zdůrazňuje význam spolupráce s občanskou společností;
8. vyzývá k tomu, aby byl do společného postoje začleněn soubor nástrojů pro období po skončení embarga, který by nabídl možnost pravidelné výměny informací o případech zamítnutí licence, o vydaných licencích, o zboží, o kategorii v rámci společného vojenského seznamu EU, o celkovém počtu položek a o koncových uživateli, k níž by docházelo každé tři měsíce; vyzývá členské státy a skupinu COARM, aby se zapojily také do práce jiných příslušných oddělení a pracovních skupin;

9. vyzývá k tomu, aby bylo do společného postoje EU začleněno dodatečné kritérium o vývozu zbraní, podle něhož by členské státy musely před schválením licence na vývoz zbraní do kterékoli země vyhodnocovat riziko podplácení a korupce;
10. lituje rozhodnutí francouzské vlády z června 2011 o prodeji válečných lodí Mistral do Ruska navzdory jeho invazi do Gruzie, které bylo porušením následného šestibodového mírového plánu, a navzdory celkové situaci v oblasti lidských práv v Rusku;
11. s ohledem na kontroly vývozu a uplatňování uvedených osmi kritérií vyzývá členské státy, aby věnovaly větší pozornost materiálu, který lze použít jak pro civilní, tak i pro vojenské účely, jako jsou například technologie sledování, a podobně i náhradním dílům a výrobkům vhodným pro použití při kybernetickém vedení války nebo potlačování lidských práv s použitím nesmrtících zbraní;
12. s politováním konstatuje, že v roce 2010 předalo úplné údaje o uskutečněných vývozech zbraní jen 63 % členských států Evropské unie; konstatuje, že země, které opakovaně předkládají neúplné údaje o svých vývozech, patří zároveň k největším vývozcům zbraní jak v rámci EU, tak i z celosvětového hlediska;
13. konstatuje, že členské státy používají různé metody pro získávání údajů a různé postupy zveřejňování získaných údajů o uskutečněných vývozech zbraní, což vede k tomu, že výroční zprávy skupiny COARM obsahují standardizované informace o udělených vývozních licencích a neobsahují některé důležité informace o skutečném vývozu zbraní; v souvislosti s tím vyzývá k zavedení standardizovaného postupu předkládání zpráv, které by informovaly o skutečném vývozu, jenž by byl ve všech členských státech uplatňován jednotně, a vítá iniciativy členských států ke zlepšení této situace, což by mělo vést ke včasnému předávání či zveřejňování přesných aktuálních a úplných informací; požaduje, aby se jednotlivé případy zamítnutí licence hlásily ve výroční zprávě skupiny COARM, v níž by bylo uvedeno číslo kritéria, na jehož základě bylo udělení licence zamítnuto, a příslušné členské státy;
14. v této souvislosti navrhuje, aby v případě členských států shromažďovaly dodatečné informace, které by se zveřejňovaly jak na úrovni členských států, tak i ve výroční zprávě skupiny COARM, zejména seznam zemí, v jejichž případě by vývoz zbraní porušil alespoň jedno kritérium, spolu s vyčerpávajícím seznamem členských států EU, které v období, za které se příslušné údaje uvádějí, vyvezly zbraně do těchto zemí;
15. vyzývá členské státy, aby poskytly další aktuálnější informace, které by v případě nutnosti mohly být použity jako základ pro vytvoření společného seznamu vývozu a transferu zbraní do zemí, který by byl porušením alespoň jednoho kritéria, a jako základ pro lepší informovanost a lepší kontrolu ze strany vnitrostátních a společně dohodnutých mezinárodních kontrolních orgánů a kromě toho by byly použity ve výroční zprávě skupiny COARM; v této souvislosti navrhuje, aby byl vytvořen povývozní kontrolní mechanismus;
16. podotýká, že díky zjednodušení podmínek transferů zboží pro obranné účely uvnitř Společenství, které je předmětem této směrnice, došlo k významnému zjednodušení vývozu zbraní v rámci Evropy; požaduje v této souvislosti, aby byly ve výroční zprávě

skupiny COARM uvedeny i podrobné informace o vývozech zbraní v rámci Evropy, které porušují alespoň jedno z uvedených kritérií; požaduje, aby byly ve výroční zprávě skupiny COARM uvedeny i informace o konečném použití zbraní vyvezených v rámci EU a o možných problematických dalších transferech do třetích zemí;

17. zdůrazňuje důležitou roli občanské společnosti, parlamentů členských států a Evropského parlamentu, kterou hrají jak při provádění, tak i při prosazování sjednaných norem společného postoje na vnitrostátní a evropské úrovni a při vytváření transparentního systému kontroly s danými zodpovědnostmi; vyzývá proto k vytvoření transparentního důsledného kontrolních mechanismu, který by posílil úlohu parlamentů a občanské společnosti, mj. prostřednictvím vytvoření nezávislé skupiny odborníků, kteří by poskytovaly rady skupině COARM, pokud jde o používání a uplatňování uvedených osmi kritérií a také pokud jde o vypracování seznamu třetích zemí, v jejichž případě je zapotřebí při udělování licencí zvláštní opatrnosti a obezřetnosti, jak je uvedeno v čl. 2.2 písm. b) společného postoje; vyzývá k zevrubné diskuzi o výroční zprávě skupiny COARM, která by proběhla na společném zasedání podvýborů DROI a SEDE Evropského parlamentu;
18. zdůrazňuje význam a legitimitu parlamentního dohledu nad údaji o provádění kontroly vývozu zbraní a nad jejím prováděním, a požaduje proto, aby byla přijata taková opatření a poskytnuta taková podpora a takové informace, které jsou nezbytné k zajištění neomezeného vykonávání těchto kontrolních funkcí;
19. s uspokojením bere na vědomí, že na jednání pracovní skupiny Rady COARM probíhají ve spolupráci s pracovní skupinou Rady pro oblast lidských práv (COHOM) pravidelné konzultace s vládními úředníky zodpovědnými za vydávání vývozních licencí na úrovni členských států, protože podstatně přispívají k uplatňování společného postoje a ke zvyšování kvality vyměňovaných informací; dále má za to, že by konzultace měly být rozšířeny na organizace občanské společnosti a na zástupce zbrojního průmyslu, kteří se zabývají otázkou kontroly vývozu zbraní;
20. připomíná, že podle článku 11 společného postoje členské státy vynakládají maximální úsilí, aby přiměly další státy vyvážející vojenskou techniku nebo vojenský materiál k uplatňování kritérií tohoto společného postoje; vyzývá ESVČ, aby poskytovala zpětně informace o opatřeních učiněných v tomto směru; s politováním konstatuje, že žádná ze zemí v rámci politiky sousedství EU ani Turecko se oficiálně nepřipojily ke kritériím a k zásadám uvedeným ve společném postoji; vyzývá ESVČ a členské státy, aby tyto země naléhavě vybídly k tomu, aby se ke společnému postoji připojily;
21. znovu vyjadřuje svou plnou podporu tomu, aby byla v oblasti mezinárodního obchodu s konvenčními zbraněmi a v oblasti transferů těchto zbraní uzavřena pod záštitou OSN solidní a právně závazná smlouva o obchodu se zbraněmi (ATT); zdůrazňuje proto, že se tento cíl musí stát jednou z priorit zahraniční politiky Evropské unie;
22. s politováním poukazuje na nedostatek provázanosti a logické jednoty mezi nejrůznějšími nástroji EU, pokud jde o obchodování se zbraněmi a s bezpečnostním zařízením, mj. mezi společným postojem 2008/944/CFSP, nařízením o zboží dvojího užití a nařízením EU č. 1236/2005 o zboží používaném k výkonu trestu smrti a k mučení; vyzývá k vytvoření jednotného komplexního rámce EU k regulaci obchodování se zbraněmi

a s bezpečnostním zařízením;

23. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení místopředsedkyni Komise, vysoké představitelce Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, zvláštnímu představiteli EU pro lidská práva, Radě, Komisi, vládám a parlamentům členských států a generálnímu tajemníkovi OSN.